TASDIQLANGAN
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Kengashining qarori bilan
«30» 08 2024 y.

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
O'quv ishlari bo'yicha prorektori
Dj.B.Sultanov

BARQAROR RIVOJLANISH SIYOSATI

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti 2033-yilgacha bo'lgan davr uchun

I. Umumiy qoidalar

1. Mazkur Siyosat Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universitetining (bundan buyon matnda "Universitet" deb yuritiladi) 2033-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanishining tamoyillari, maqsadlari va asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. U Universitetning ta'lim, ilmiy, kampus faoliyati, xodimlar bilan ishlash, hamkorlik va jamoatchilik bilan aloqalarini qamrab oladi.

2. Universitet barqaror rivojlanishni kelajak avlodlarning o'z ehtiyojlarini qondirish imkoniyatiga zarar yetkazmagan holda hozirgi avlod ehtiyojlarini qondirish deb tushunadi. Ta'lim, ilm-fan, kampus faoliyati, xaridlar va xodimlar bilan bog'liq qarorlar ularning ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy oqibatlarini hisobga olgan holda qabul qilinadi.

3. Mazkur Siyosat Universitetning barqarorlik bo'yicha asosiy hujjati hisoblanadi. Aniq majburiyatlar ushbu Siyosatni amalga oshiruvchi TUIT-SP-02 – TUIT-SP-18 tematik siyosatlarida belgilangan.

4. Siyosat O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, "Ta'lim to'g'risida"gi, "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi qonunlar, O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasi, Universitet Ustavi va boshqa qonunchilik hujjatlariga muvofiq ishlab chiqilgan hamda BMTning 2030-yilgacha bo'lgan davrga mo'ljallangan Barqaror rivojlanish kun tartibi va Parij kelishuvini hisobga oladi.

5. Siyosat Universitetning barcha o'quv binolari, talabalar turar joylari, sport inshootlari va hududiga tatbiq etiladi hamda barcha xodimlar va talabalar uchun majburiydir. Universitet hududida ishlayotgan pudratchilar va yetkazib beruvchilar o'z faoliyatiga taalluqli qoidalarga rioya qiladi.

II. Mazkur Siyosatda qo‘llaniladigan atamalar

6. Mazkur Siyosatda quyidagi atamalar qo‘llaniladi:

1-qamrov (Scope 1) chiqindilari – Universitetga tegishli yoki u nazorat qiladigan manbalardan (qozonxonalar, Universitet avtotransporti va h.k.) to‘g‘ridan-to‘g‘ri chiqadigan issiqxona gazlari;

2-qamrov (Scope 2) chiqindilari – sotib olinadigan elektr va issiqlik energiyasini ishlab chiqarishdan kelib chiqadigan bilvosita chiqindilar;

3-qamrov (Scope 3) chiqindilari – Universitet faoliyati bilan bog‘liq boshqa barcha bilvosita chiqindilar, jumladan xizmat safarlari, qatnov, sotib olinadigan tovar va xizmatlar, chiqindilar va suv;

uglerod neytralligi – belgilangan qamrovlar doirasida sof issiqxona gazlari chiqindilari nolga teng bo‘lgan holat; bunga avvalo chiqindilarni kamaytirish, so‘ngra qolgan chiqindilarni yuqori sifatli, doimiy uglerod yutish kreditlari bilan muvozanatlash orqali, Issiqxona gazlari protokoliga (GHG Protocol) muvofiq erishiladi.

III. Iqlim o‘zgarishiga qarshi harakatlar va uglerod neytralligi

7. Universitet Issiqxona gazlari protokoliga muvofiq uglerod-neytral universitetga aylanish majburiyatini oladi. 2022–2023-yillardagi bazaviy darajaga nisbatan maqsadlar quyidagilardan iborat: 1- va 2-qamrov chiqindilarini 2030-yilgacha kamida 15 foizga va 2040-yilgacha kamida 50 foizga kamaytirish; 2050-yilgacha yoki undan oldinroq 1- va 2-qamrov bo‘yicha uglerod neytralligiga erishish; 2050-yilgacha 3-qamrovning quyidagi toifalari bo‘yicha uglerod neytralligiga erishish: xizmat safarlari, faoliyat jarayonida hosil bo‘ladigan chiqindilar va suv ta’minoti.

8. Universitet yondashuvi – avvalo chiqindilarni kamaytirish. O‘z maqsadlariga faqat yuqori sifatli, doimiy uglerod yutish kreditlari hisobga olinishi mumkin; chiqindilarning oldini olish (avoidance) kreditlari hisobga olinmaydi.

9. Universitet chiqindilarni kamaytirish va kampusni iqlim o‘zgarishi oqibatlariga (haddan tashqari issiqlik, suv tanqisligi) moslashtirish choralarini belgilovchi Iqlim bo‘yicha harakatlar rejasini yuritadi. Reja Universitet veb-saytida e’lon qilinadi, mahalliy hokimiyat va jamoat tashkilotlari bilan baham ko‘riladi, ularning fikr-mulohazalari reja yangilanganda inobatga olinadi.

10. Universitet har yili umumiy energiya sarfini, past uglerodli energiya ulushini hamda 1- va 2-qamrov chiqindilarini o‘lchaydi. O‘rmon biomassasidan olingan energiya past uglerodli energiya sifatida hisobga olinmaydi. Batafsil choralar Energiya va uglerodni boshqarish siyosatida (TUIT-SP-02) belgilangan.

IV. Kampus faoliyati

11. Universitet yangi binolar va ta'mirlash ishlarini energiya va suv tejamkorligi standartlariga muvofiq loyihalashtiradi (TUIT-SP-02, TUIT-SP-04); suv sarfini kamaytiradi va suvdan qayta foydalanadi (TUIT-SP-04); chiqindilarni o'lchaydi, kamaytiradi va xavfli materiallarni xavfsiz utilizatsiya qiladi (TUIT-SP-05); plastik va bir martalik buyumlardan foydalanishni minimallashtiradi (TUIT-SP-06); tovar, xizmat va oziq-ovqatni axloqiy va barqaror manbalardan xarid qiladi (TUIT-SP-07, TUIT-SP-08); biologik xilma-xillik va yerni muhofaza qiladi (TUIT-SP-09) hamda barqaror qatnovni rag'batlantiradi (TUIT-SP-18).

V. Barqaror rivojlanish uchun ta'lim va ilm-fan

12. Universitet barcha talabalari uchun barqaror rivojlanish va BRM bo'yicha mazmunli ta'lim berish majburiyatini oladi. Har bir talaba o'qish davomida ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish kabi majburiy fanlar hamda mutaxassislik fanlari, loyihalar va bitiruv malakaviy ishlariga integratsiya qilingan barqarorlik mavzulari orqali bunday ta'lim oladi.

13. Fakultetlar barqarorlik mazmunini kuchaytirish maqsadida o'quv rejalarini muntazam qayta ko'rib chiqadi. Universitet har yili so'rovnoma orqali talabalarning barqarorlik savodxonligini baholaydi va natijalar xulosasini e'lon qiladi.

14. Universitet iqlim, energetika, suv, aylanma iqtisodiyot va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini BRM uchun qo'llash bo'yicha tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlaydi hamda kampusdan talabalar va tadqiqotchilar uchun "jonli laboratoriya" sifatida foydalanadi.

VI. Insonlar va jamiyat

15. Universitet tenglik, inklyuziya, inson huquqlari va munosib mehnatni barqaror rivojlanishning ajralmas qismi deb biladi. Ushbu majburiyatlar TUIT-SP-10 – TUIT-SP-14 va TUIT-SP-17 siyosatlarida belgilangan.

16. Universitet o'z bilim va imkoniyatlarini jamoatchilik uchun ochadi (TUIT-SP-15), mahalliy manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qiladi (TUIT-SP-16) va BRM bo'yicha milliy va mintaqaviy siyosatni ishlab chiqishga o'z ekspertizasi bilan hissa qo'shadi.

VII. Hisobot va tashkiliy masalalar

17. Universitet har yili mazkur Siyosat va tematik siyosatlarning bajarilishi to'g'risidagi Barqarorlik va BRM hisobotini o'z veb-saytida e'lon qiladi.

18. Mazkur Siyosatning bajarilishi uchun umumiy javobgarlik rektor zimmasida. Barqarorlik qo'mitasi uni amalga oshirishni muvofiqlashtiradi, Iqlim bo'yicha harakatlar rejasini tasdiqlaydi va yiliga kamida bir marta Universitet Kengashiga hisobot beradi.

Milliy va xalqaro reytinglar bo‘limi mas’ul bo‘linmalar bilan birgalikda yillik hisobotni tayyorlaydi va veb-saytning barqarorlik bo‘limini yuritadi.

VIII. Monitoring va kutilayotgan natijalar

19. Bajarilish holati har yili quyidagi ko‘rsatkichlar asosida kuzatib boriladi: 1- va 2-qamrov chiqindilari; bir kvadrat metrga to‘g‘ri keladigan energiya sarfi va past uglerodli energiya ulushi; bir kishiga to‘g‘ri keladigan suv sarfi; qayta ishlangan chiqindilar ulushi; barqarorlik mazmuniga ega fanlar soni; barqarorlik savodxonligi so‘rovnomasi natijalari.

20. 2030-yilgacha kutilayotgan natijalar: 1- va 2-qamrov chiqindilarining kamida 15 foizga kamayishi; Barqarorlik va BRM hisobotining har yili e’lon qilinishi; barqarorlik ta’limining har bir talaba uchun mavjudligi; barcha tematik siyosatlarning kamida ikki yilda bir marta qayta ko‘rib chiqilishi.

IX. Yakuniy qoidalar

21. Mazkur Siyosat kamida ikki yilda bir marta, qonunchilikda yoki Universitet faoliyatida jiddiy o‘zgarishlar yuz berganda esa undan oldinroq qayta ko‘rib chiqiladi. O‘zgartirishlar Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlanadi.

22. Mazkur Siyosat Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangan kundan boshlab kuchga kiradi va 2023-yilda qabul qilingan “2033-yilgacha va undan keyingi davrga mo‘ljallangan Barqaror rivojlanish siyosati”ni almashtiradi.

23. Mazkur Siyosat Universitetning rasmiy veb-saytida (tuit.uz/sustainability) o‘zbek va ingliz tillarida e’lon qilinadi va ochiq holda saqlanadi.